

noget imod at forhandle om, og det er jo et Svar, som ogsaa er givet med det samme til det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds (Kr. Jensen), der var inde paa noget lignende.

Saa blev der sagt: Det er jo ikke saa underligt, at den militære Minister gerne vil have en Retsreform, selv om det kun er en delvis Retsreform, thi det maa være svært at være Minister med en Retspleje, der hviler paa Bestemmelser fra 1683. Ja selvfølgelig er der Fejl ved den Retspleje, vi have, det har jeg gentagne Gange sagt, men Fejlen er ikke saa meget den, at den hviler paa Regler fra 1683, for efter min Opfattelse — det er ganske vist en fuldstændig civil Opfattelse — saa var Retsplejen, som den var i 1683, i Virkeligheden bedre, end den er nu. Vi have tidligere haft baade Anklager og Forsvarer ved de militære Retter; den saakaldte Regimentsgevaldiger var Anklager, og saa var der Prokuratorer, som vare Forsvarere, de anklagede og forsvarede, og det var paa staaende Fod, lige fra først af, samtidig med Forhørene. Men siden blev Regimentsgevaldigeren afskediget; ham kender man ikke mere noget til, og Prokuratorerne kender man heller ikke noget til i Krigsretten; man gjorde den Betragtning gældende, at det kunde ikke nytte noget at have dem, for de forvirrede blot Dommerne! Ja, det er Tilfældet. Derfor mener jeg, at den tidligere Retspleje i Virkeligheden har været bedre, end den er i dette Øjeblik. I Hovedsagen er det vel ogsaa saaledes med den civile Retspleje, der ligeledes stammer fra 1683, og den har ogsaa været reformeret gentagne Gange, jeg ved ikke, om det var i 1740 og 1796. Den har været Genstand for forskellige Reforme, og jeg tror ikke, man altid har været særlig heldig. Det skal jeg imidlertid ikke komme ind paa, det ligger udenfor det, jeg her beskæftiger mig med; at det skulde være noget forfærdelig forskrækkeligt, at Retsplejen stammer fra 1683, finder jeg ikke, derimod finder jeg selve Systemet, som det er, forskrækkeligt, ligegyldigt, hvor gammelt det er, og at det vilde være urimeligt ikke at tage op de Mangler, der her er Tale om at faa ændrede, og faa sat forsvarlige Lapper paa, saaledes at det hele kan benyttes, indtil vi kunne faa en ny Klædning.

Saa er der rettet det Spørgsmaal til mig, hvorledes det kan være, at Pengene vare slupne op for min Forgænger, saa at Kommissionen om den militære Retspleje ikke kom til at arbejde videre, og hvad

Grunden var til, at der ikke blev bevilget flere Penge. At Pengene vare slupne op, havde selvfølgelig sin Grund i, at de vare brugte. Grunden til, at der ikke blev bevilget flere Penge, kan jeg ikke sige noget om, thi jeg fik først at vide, at dette var Tilfældet, da jeg kom til at overtage min nuværende Stilling, men det har vel noget ligget i, at min Forgænger havde ondt ved i det hele taget at faa Penge bevilget, og saa har han ment, at det var ikke værd at forøge Vanskeligheden derved; det ved jeg for Resten ikke, jeg kan ikke svare noget derpaa, jeg kan kun anføre Fakta, som de ere . . . (Afbrydelse af *Borgbjerg*) . . . Ja, det ærede Medlem vil jo gerne snakke med og siger, at han fik 5 Mill. Kr. Jeg tror rigtignok, det ærede Medlem vilde være i højeste Grad misfornøjet, hvis min Forgænger havde taget noget af de 5 Mill. Kr. og givet Auditøren eller andre, det vilde ikke have været rigtig overensstemmende med Forudsætningen for Bevillingen!

Jeg vil ende med at sige, at de Hensstillinger, der have været gjorte, navnlig af dem, der have været enige i, at vi skulde holde os paa Lovforslagets Grundlag, vil jeg gerne være med til at tage under Overvejelse og imødekomme, saa vidt det er muligt, men jeg vil nødvendig være med til noget, som kan hindre denne Reform, som jeg tror, det skulde være os en virkelig Hjertesag at føre igennem. Jeg synes, vi have siddet og ventet længe nok efter en Appellinstans paa det militære Omraade. Naar det, som jeg har paavist, er over 60 Aar, siden vi begyndte — selv Ænevælden har erkendt, at det var noget af det vigtigste —, synes jeg nok, at naar der nu foreligger Forslag for os, var det paa Tide, at vi sørgede for at faa Reformen gennemført.

N. C. Christensen: Gennem de Udtalelser, der ere faldne fra forskellige Talere, er det oplyst, at det foreliggende Forslag i mange Henseender er mangelfuldt, og at der er en hel Masse Sager, som i Følge deres Art ikke vedrøre militære Forhold, som fremdeles vedblive at sortere under de militære Retter, at det Forsvar, man vil indføre, er utilfredsstillende og mangelfuldt, og endelig, at den foreslaaede Appellinstans ikke er tilstrækkelig betryggende. Jeg er af samme Mening, men skal ikke udtale mig videre derom, da jeg ikke kan tilføje noget nyt. Det, jeg derimod ønsker særlig at dvæle ved, det er, at man ikke har foreslaaet nogen For-